

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ได้กำหนดจุดมุ่งหมายไว้ว่ามุ่งพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ เป็นคนดี มีปัญญา มีความสุข และมีความเป็นไทยตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2544 นั้นกำหนดให้เป็นคุณลักษณะอันพึงประสงค์มีความภูมิใจในความเป็นไทย มีจิตสำนึกในการอนุรักษ์ภาษาไทย ศิลปวัฒนธรรมประเพณี และภูมิปัญญาไทย

ภาษาไทยเป็นภาษาประจำชาติ การศึกษาของชาติ ทุกระดับจะต้องศึกษาภาษาไทย ภาษานอกจากจะเป็นเครื่องมือสื่อสารแสดงความรู้สึกนึกคิด ของชนทั่วโลกแล้วยังเป็นเครื่องแสดงให้เห็นวัฒนธรรม อารยธรรม และเอกลักษณ์ประจำชาติอีกด้วย ไทยเป็นอารยธรรมประเทศ ซึ่งมีชนบประเพณี ศิลปกรรม วรรณคดี และภาษาซึ่งเจริญรุ่งเรืองมาแต่อดีตกาล อุนชนชาวไทย จึงควรภูมิใจช่วยกันผดุง รักษามรดกทางวัฒนธรรมอันมีค่ายิ่ง

เรื่องความสำคัญของภาษาไทยนี้ กระทรวงศึกษาธิการ (2544 : 3) ได้กล่าวถึงความสำคัญของการศึกษาไทยไว้ดังนี้ ภาษาไทยเป็นเอกลักษณ์ประจำชาติ เป็นสมบัติทางวัฒนธรรม เป็นเอกภาพ และเสริมสร้างบุคลิกภาพของคนในชาติให้มีความเป็นไทย เป็นเครื่องมือในการติดต่อสื่อสาร สร้างความเข้าใจและสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน การเรียนการสอนภาษาไทยมุ่งเน้นให้ผู้เรียน ใช้ภาษาได้ถูกต้อง มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ มีนิสัยรักการอ่านการเขียน และเห็นคุณค่าของวรรณคดีงานประพันธ์ ใช้ภาษาอย่างมีรสนิยมในฐานะที่เป็นวัฒนธรรมของชาติ

จุดเน้นที่สำคัญประการหนึ่งของการเรียน การสอนวิชาภาษาไทย ช่วงชั้นที่ 3 ชั้นปีที่ 1 คือ การเขียนบทร้อยกรอง และการเขียนกาพย์ยานี 11 ทั้งนี้บทร้อยกรองมีความสำคัญต่อชีวิตคนไทย แสดงความเป็นชาติที่มีวัฒนธรรมทางภาษาอันดีงาม กาพย์ยานี 11 ก็เช่นเดียวกัน เป็นบทร้อยกรองประเภทหนึ่ง ที่มีความไพเราะไม่แพ้บทร้อยกรองประเภทอื่นๆ

ปัญหาที่เกี่ยวกับการสอนการเขียนกาพย์ยานี 11 ของโรงเรียนวัดวิจิตรรังสรรค์ มาจากเหตุผลหลายประการ ดังนี้ ขาดแหล่งค้นคว้าหาความรู้ นักเรียนเบื่อหน่ายในวิธีสอนของครู และคิดว่าตนเองไม่มีความรู้ความสามารถในการเขียนบทร้อยกรอง ครูขาดความรู้ความสามารถในการสอน นักเรียนไม่เข้าใจความหมายที่แท้จริงของคำประพันธ์ และจำลักษณะบังคับของคำประพันธ์ไม่ได้ จากผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทย ต่ำกว่าเกณฑ์ขั้นต่ำของโรงเรียน

ซึ่งกำหนดไว้ร้อยละ 50 และครูผู้สอนประสบปัญหาในการสอนเขียนบทร้อยกรองประเภท กาพย์ยานี 11 มาก เนื่องจากครูจะขาดเทคนิควิธีสอน ทำให้นักเรียนเบื่อไม่มีความสุขในการเรียน ตลอดจนนักเรียนจำลักษณะบังคับของคำประพันธ์ไม่ได้ ทำให้ไม่สามารถแต่งกาพย์ยานี 11 ได้อย่างถูกต้องซึ่งสอดคล้องกับ พรรณี ช.เจนจิต (2528 : 26) ได้กล่าวถึงปัญหาการเขียนบทร้อยกรองว่า ระบบโรงเรียนมีการจัด กิจกรรมการเรียนการสอนโดยไม่คำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล

แม้ว่าการเรียนการสอนที่เกี่ยวกับการเขียนบทร้อยกรองพบปัญหาอย่างมาก แต่ก็ยังมีผู้เสนอแนวทางแก้ปัญหา และแนวทางฝึกทักษะการเขียนร้อยกรองไว้ เช่น ศิวกานต์ ปทุมสูติ (2533 : 19 - 34) ได้เสนอแนะวิธีแก้ปัญหาและอุปสรรคต่างๆ เพื่อให้การสอนการเขียนบทร้อยกรองได้ผลดีว่า ครูควรให้นักเรียนได้เรียน ตามความสามารถของแต่ละบุคคล ให้เรียนได้ด้วยตนเอง โดยไม่จำกัดเวลา บทเรียนควรเริ่มจากคำคล้องจองที่เป็นคำง่าย ๆ และไม่เป็นรูปแบบคำประพันธ์ นักเรียนสามารถเรียนได้เมื่อต้องการจะเรียน การกระทำดังกล่าวก็จะสามารถพัฒนาทักษะการเขียน บทร้อยกรองของเด็กได้ นอกจากนี้ บันลือ พงุทชะวัน (2535 : 83 - 84) ได้กล่าวถึงการส่งเสริมการเขียนบทร้อยกรองสรุปได้ว่า ควรสอนให้เป็นตามความสนใจของเด็ก ให้มากที่สุดเท่าที่จะทำได้เพราะเด็กบางคนอาจไม่มีความสามารถในด้านนี้ จึงไม่ควรบังคับควรหาทางส่งเสริมให้เป็นไปตามความสนใจของนักเรียน โดยใช้กิจกรรมเสริม ได้แก่ การเล่นต่อคำสัมผัสสอนให้อ่าน วรรณคดี ร้อยกรอง เพื่อให้รู้รสความไพเราะของบทประพันธ์ เพื่อเป็นแบบอย่างในการฝึกเขียน บทร้อยกรอง ซึ่งจากแนวทางและวิธีดังกล่าวมีความสอดคล้องกับรูปแบบการสอนแบบ 4 MAT

รูปแบบการสอนแบบ 4 MAT เป็นนวัตกรรมการออกแบบการเรียนรู้ ที่สอดคล้องกับแนวคิดในเรื่องความแตกต่างระหว่างบุคคล โดยนำเอารูปแบบการเรียนรู้พื้นฐานของนักเรียน เทคนิค พัฒนาสมอง ซีกซ้าย - ซีกขวา มาพัฒนาเป็นแนวทางในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้เหมาะกับผู้เรียน ทุกลักษณะผสมผสานกันเพื่อให้ผู้เรียนเกิดความสุขในการร่วมกิจกรรม ที่ตนเองชอบและถนัด ดังนั้นรูปแบบการเรียนรู้แบบ 4 MAT ซึ่งเป็นแนวทางหนึ่งที่ส่งเสริมศักยภาพของผู้เรียน และเทคนิคการจัดกิจกรรมที่จะส่งเสริมกระบวนการคิดของนักเรียน เพื่อให้สมองทั้งสองซีกเกิดความสมดุล และพัฒนาศักยภาพให้เจริญเติบโตตามขีดความสามารถซึ่งมีเทคนิควิธีการหลากหลายที่จะส่งเสริมกระบวนการคิดของนักเรียน (วิชัย วงษ์ใหญ่. 2540 : 1) ซึ่งสอดคล้องกับกิจกรรมการเรียนการสอน การแต่งกาพย์ยานี 11 ซึ่งจำเป็นจะต้องพัฒนากระบวนการคิดให้สมองทั้งสองซีกเกิดความสมดุลกัน โดยมีขั้นตอนกิจกรรมการเรียนการสอน 8 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นที่ 1 เชื่อมโยงประสบการณ์ (R, ขวา)

ขั้นที่ 2 วิเคราะห์ประสบการณ์ (L, ซ้าย)

ขั้นที่ 3 ปรับประสบการณ์เป็นความคิดรวบยอด (R, ขวา)

ขั้นที่ 4 มุ่งสู่ประสบการณ์ (L, ซ้าย)

- ขั้นที่ 5 ลงมือปฏิบัติตามหลักการ (R, ขวา)
- ขั้นที่ 6 สร้างผลงานตามความถนัด (L, ซ้าย)
- ขั้นที่ 7 วิเคราะห์คุณค่าและการประยุกต์ใช้ (R, ขวา)
- ขั้นที่ 8 แลกเปลี่ยนประสบการณ์กับผู้อื่น (L, ซ้าย)

จากปัญหาและแนวทางดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยจึงมีความประสงค์ที่จะพัฒนาชุดกิจกรรมการเรียนการสอนตามรูปแบบ 4 MAT ขึ้นเพื่อใช้ในการสอนกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ช่วงชั้นที่ 3 ชั้นปีที่ 1 ในการแต่งภาพยानी 11 สำหรับครูใช้เป็นสื่อช่วยการสอน และเป็นการส่งเสริมให้นักเรียนมีความสามารถในการเขียนบทร้อยกรอง ประเภทภาพยानी 11 ด้วยตนเอง ตามความสามารถ และความถนัดของแต่ละบุคคล

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อสร้างและหาประสิทธิภาพชุดกิจกรรมการเรียนการสอน การแต่งภาพยानी 11 ตามรูปแบบ 4 MAT กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย สำหรับนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 ชั้นปีที่ 1 ตามเกณฑ์ 80/80
2. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ก่อนและหลังใช้ชุดกิจกรรมการเรียนการสอน การแต่งภาพยानी 11 ตามรูปแบบ 4 MAT กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย สำหรับนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 ชั้นปีที่ 1

สมมุติฐานของการวิจัย

ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน ที่เรียนด้วยชุดกิจกรรมการเรียนการสอน การแต่งภาพยानी 11 ตามรูปแบบ 4 MAT กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย สำหรับนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 ชั้นปีที่ 1 หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน

ขอบเขตของการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
 - 1.1 ประชากร ได้แก่ นักเรียนช่วงชั้นที่ 3 ชั้นปีที่ 1 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2548 จำนวน 12 โรงเรียน มี 18 ห้องเรียน ในอำเภอหันคา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ชัยนาท จำนวน 735 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักเรียนช่วงชั้นที่ 3 ชั้นปีที่ 1 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2548 โรงเรียนวัดวิจิตรรังสรรค์ อำเภอหันคา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชัยนาท จำนวน 1 ห้องเรียน มีนักเรียน 35 คน

2. ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษา

2.1 ตัวแปรต้น ได้แก่ วิธีสอนโดยใช้ชุดกิจกรรมการเรียนการสอนตามรูปแบบ 4 MAT

2.2 ตัวแปรตาม ได้แก่ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย เรื่องกาพย์ยานี 11 ช่วงชั้นที่ 3 ชั้นปีที่ 1

3. ระยะเวลาในการทำวิจัย

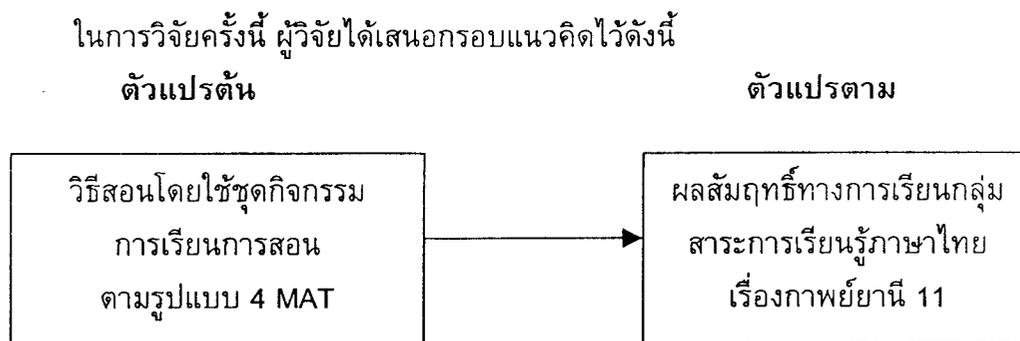
ทำการทดลองในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2548 ใช้เวลาดทดลอง 16 ชั่วโมง

4. เนื้อหา

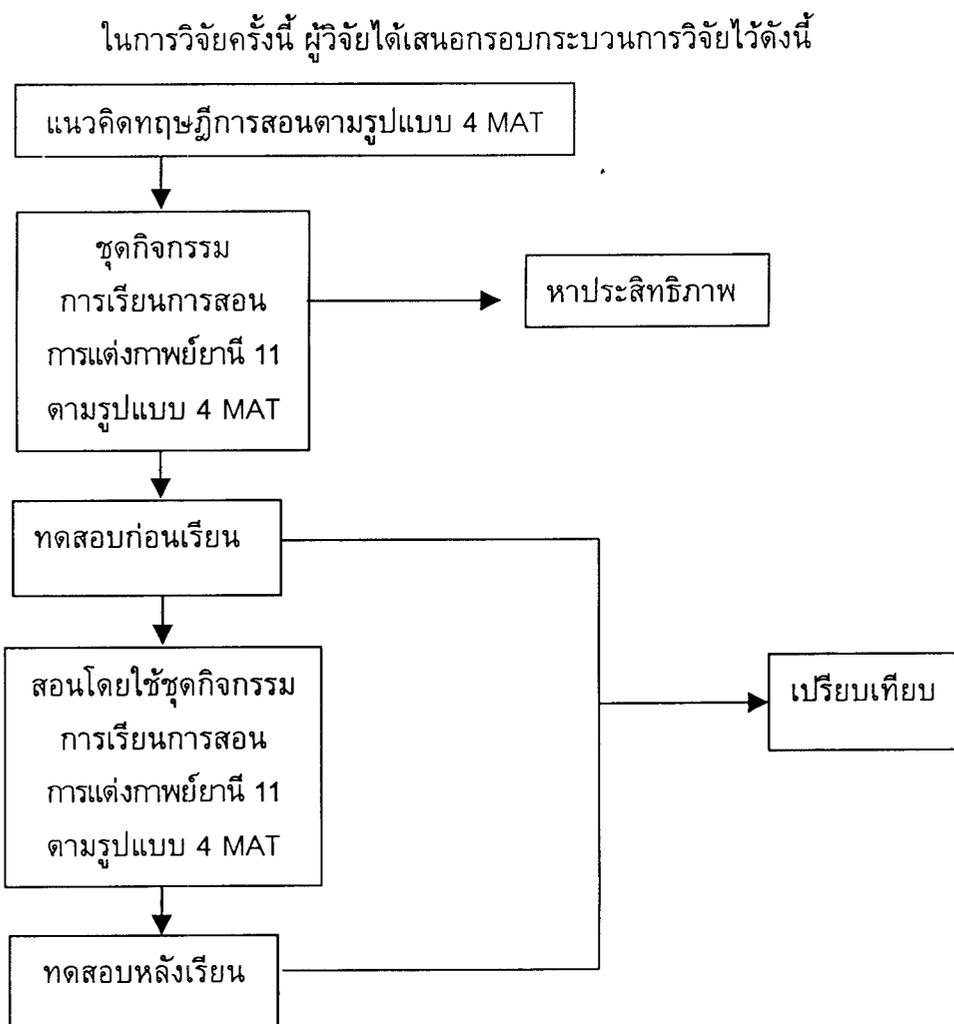
เนื้อหาที่นำมาสร้างชุดกิจกรรมการเรียนการสอน การแต่งกาพย์ยานี 11 ตามรูปแบบ 4 MAT กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย สำหรับนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 ชั้นปีที่ 1 ตามหลักสูตร การศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 มีทั้งหมด 8 ชุด คือ

ชุดที่ 1	คำคล้องจองสระ 1 พยางค์	เวลาเรียน 2 ชั่วโมง
ชุดที่ 2	คำคล้องจองตัวสะกด 1 พยางค์	เวลาเรียน 2 ชั่วโมง
ชุดที่ 3	คำคล้องจอง 2 พยางค์	เวลาเรียน 2 ชั่วโมง
ชุดที่ 4	คำคล้องจอง 3 พยางค์	เวลาเรียน 2 ชั่วโมง
ชุดที่ 5	คำคล้องจอง 4 พยางค์	เวลาเรียน 2 ชั่วโมง
ชุดที่ 6	คำสัมผัสนอก	เวลาเรียน 2 ชั่วโมง
ชุดที่ 7	คำสัมผัสใน	เวลาเรียน 2 ชั่วโมง
ชุดที่ 8	กาพย์ยานี 11	เวลาเรียน 2 ชั่วโมง

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ภาพที่ 1.1 แสดงกรอบแนวคิดในการวิจัย

ภาพที่ 1.2 แสดงกรอบกระบวนการวิจัย

นิตยสารศัพท์เฉพาะ

1. ชุดกิจกรรมการเรียนรู้การสอน ตามรูปแบบ 4 MAT เรื่องการแต่งกายพยานี 11 เป็นชุด ของสื่อประสมที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นโดยเน้นกิจกรรมการสอนแบบ 4 MAT เป็นหลักประกอบด้วย คู่มือครู เนื้อหาสาระ แผนการจัดการเรียนรู้ สื่อการสอน ใบความรู้ และใบงาน

2. การจัดกิจกรรมการเรียนรู้การสอนตามรูปแบบ 4 MAT หมายถึง กระบวนการเรียนการสอนที่เน้นการใช้คำถาม 4 ลักษณะ เพื่อสนองความแตกต่างของแบบการเรียนรู้ (Learning Styles) ของนักเรียน 4 แบบ ได้แก่ แบบทำไม (Why) แบบอะไร (What) แบบอย่างไร (How) และแบบถ้า (If) กับเทคนิคพัฒนาสมองซีกซ้าย - ขวา เพื่อให้เกิดความสมดุล

3. แบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย หมายถึง แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย สำหรับนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 ชั้นปีที่ 1 ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น จำนวน 40 ข้อ โดยครอบคลุมในเรื่องการแต่งกายพยานี 11

4. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย หมายถึง ผลที่ได้จากการทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย สำหรับนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 ชั้นปีที่ 1 ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

5. ประสิทธิภาพของชุดกิจกรรมการเรียนรู้การสอน หมายถึง ผลของการใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้การสอนที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ใช้กับกลุ่มตัวอย่างแล้วทำแบบฝึกหัดของชุดกิจกรรมการเรียนรู้การสอน และทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียน เมื่อสิ้นสุดการเรียนด้วยชุดกิจกรรมการเรียนรู้การสอน โดยกำหนดเป็นเกณฑ์ 80/80

80 ตัวแรก หมายถึง คะแนนเฉลี่ยคิดเป็นร้อยละของคะแนนที่นักเรียนทำได้จากการทำแบบทดสอบท้ายชุดกิจกรรมการเรียนรู้การสอนแบบ 4 MATแต่ละชุด ของนักเรียนทั้งหมด

80 ตัวหลัง หมายถึง คะแนนเฉลี่ยคิดเป็นร้อยละของคะแนนที่นักเรียนทำได้จากการทำแบบทดสอบหลังเรียนของนักเรียนทั้งหมด

6. ภาพยานี 11 หมายถึง คำประพันธ์ที่มีถ้อยคำตามฉันทลักษณ์บังคับในการแต่งไม่บังคับ ครุ - ลหุ วรรคหน้า 5 คำ และวรรคหลังมี 6 คำ ทั้งนี้ ไม่บังคับเสียงท้ายวรรค สัมผัส คำท้ายวรรคแรกกับคำที่ 1, 2 หรือ 3 ของวรรคสองก็ได้

7. นักเรียนช่วงชั้นที่ 3 ชั้นปีที่ 1 ในงานวิจัยนี้ หมายถึง นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ปีการศึกษา 2548 โรงเรียนวัดวิจิตรรังสรรค์ อำเภอหันคา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชัยนาท

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

การจัดทำวิจัยในครั้งนี้ คาดว่าจะได้รับประโยชน์ ดังนี้

1. ได้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้การสอน การแต่งกาศยยานี 11 ตามรูปแบบ 4 MAT กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย สำหรับนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 ชั้นปีที่ 1 ที่มีประสิทธิภาพ
2. ได้แนวทางที่จะนำไปพัฒนาการเรียนรู้การสอน การแต่ง กาศยยานี 11 กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย สำหรับนักเรียนในระดับชั้นอื่นๆ
3. เป็นแนวทางในการพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้สอนกลุ่มสาระ การเรียนรู้อื่นๆ